

VRTULNÍKOVÁ INICIATIVA NATO

Významný příspěvek České republiky Severoatlantické alianci

Převážné vrtulníky patří mezi klíčovou techniku v operacích Severoatlantické aliance, v nichž představují nenahraditelný způsob dopravy především v těžce přístupném terénu. Jejich význam vyzdvihla mise ISAF v Afghánistánu, kde hrály kvůli nedostatečným pozemním komunikacím prim pro přepravu osob i materiálu. Důležité jsou však i v domácím prostředí, kde jsou armádní vrtulníky nasazovány při různých krizových situacích, povodních apod.

V únoru 2009 proto Česká republika převzala vedoucí roli nad iniciativou HIPHTF, jejímž cílem bylo vytvoření nadnárodního programu pro spolupráci při výcviku, nasazení, údržbě či nákupu transportních vrtulníků typu Mi, tj. Mi-8/Mi-17, který patří nejen v bývalém východním bloku k nejrozšířenějším. Účelem bylo též posílení přepravních kapacit těchto vrtulníků v aliančních operacích a pro státy, které na provoz vlastních strojů nemají dostatek zdrojů.

Politický mandát této spolupráci dala deklarace podepsaná v říjnu 2009. Členy iniciativy v současné době jsou se staly Albánie, Česká republika, Maďarsko, Itálie, Norsko, Polsko, Slovensko, Španělsko, Velká Británie a USA. Postupně její cíle převzaly jiné projekty či iniciativy a Ministerstvo obrany předpokládá, že ji v roce 2014 formálně ukončí.

Účast vrtulníků ČR v operaci ISAF v Afghánistánu

Česká republika se stejně jako další státy aktivně zapojila do operací v rámci mise ISAF v Afghánistánu. Vrtulníková jednotka HELI UNIT ISAF působila v zemi mezi lety 2009 - 2011. Hlavním úkolem jednotky, ve které se vystřídal celkem sedm "rotací" personálu, bylo přepravovat osoby a materiál pro regionální velitelství ISAF Východ. Za dobu svého působení v Afghánistánu příslušníci vrtulníkových jednotek nalétali přes 2700 letových hodin, přepravili přitom 9000 osob a 333 tun materiálu.

Vrtulníkové výcvikové centrum pro spojení

Summit NATO v Chicagu, který se konal v květnu 2012, posvětil projekt ČR na vytvoření mnohonárodního střediska leteckého výcviku (MATC) jako součást alianční iniciativy (tzv. Smart Defence), jejímž cílem je zvýšit dostupnost schopností pro alianční operace prostřednictvím mezinárodní spolupráce, důsledné prioritizace a promyšlené specializace.

Projekt MATC má optimálně propojit výcvikové kapacity dostupné v účastnických zemích. Mezi ně aktuálně patří Česká republika jakožto vedoucí země a dále Chorvatsko, Maďarsko, Slovensko a Spojené státy americké. Jádrem tohoto střediska se bude nacházet v České republice a ostatní země budou přispívat svými výcvikovými kapacitami.

V roce 2014 by mělo dojít k podpisu memoranda, jehož nejdůležitějším bodem by měla být dohoda o společně prováděném výcviku, tj. osnovách a způsobu jejich implementace jak pro létající, tak pozemní technický personál. Tím bude dosaženo vyšší úrovně interoperability, která je nezbytným předpokladem pro společné nasazení v budoucích operacích pod hlavičkou NATO, EU či jiné mezinárodní organizace.

Vlastimil Píček, ministr obrany ČR (21. února 2013) :

„MATC je typickým příkladem sdílení schopností členskými zeměmi NATO. Projekt je postaven na vrtulnicích platformy „Mi“, do budoucna ale není vyloučeno rozšíření o země s jinými typy vrtulníků.“

Unikátní simulátor vrtulníku v Ostravě - cvičí na něm Američané i Afghánci

Na ostravském letišti Leoše Janáčka se nachází unikátní vrtulníkový simulátor, který se stal součástí výcviku pilotů NATO před jejich vysláním do mise v Afghánistánu. Dvouletý výcvikový program je rozdělen do šesti kurzů. Každý se skládá z týdenního výcviku v ostravském simulátoru a dvoutýdenního skutečného létání v okolí chorvatského Zadaru. Celý cyklus, který probíhá od roku 2012, byl uhrazen svěreneckým fondem Mnohonárodní vrtulníkové iniciativy. Konkrétně na program přispěly Dánsko, Finsko, Nizozemsko, Norsko a Švédsko. V současnosti je navržen druhý cyklus pro roky 2014 - 2016. Kabinu realistického simulátoru vrtulníků Mil-17 už vyzkoušela řada vojenských pilotů. Kromě českých také američtí nebo afghánští letci. Nově nejmodernější techniku, jež dokáže věrně napodobit jakékoliv prostředí a chování vrtulníku, využívají i chorvatští a maďarští letci. Stejně jako piloti výcvikem procházejí také technici.

Vrtulník Mil Mi-17

Iniciativa se týká především vrtulníků Mi-17, resp. podobných typů značených Mi-8 či Mi-171. Jedná se o jeden z nejrozšířenějších typů vrtulníků na celém světě. Od roku 1977 bylo vyrobeno celkem v různých verzích na 12 000, které slouží zhruba v 60 státech celého světa pro vojenské i civilní účely. Modernizované verze těchto strojů dokáží létat ve vysokohorském i horkém prostředí, a to i za velmi nepříznivých povětrnostních podmínek, ve dne i v noci. Jsou vybaveny moderními informačními systémy, prostředky ochrany proti řízeným střelám a pancéřováním důležitých částí. Vrtulník může být i vyzbrojen, k čemuž slouží 6 podvěšníků. Na zádi se nachází sklopná nájezdová rampa, která umožňuje rychleji i bezpečněji nakládat materiál. Pro snadnější manipulaci s nákladem mohou být instalovány dva palubní jeřáby. S modernizací vrtulníků významně pomohly Spojené státy, které doposud poskytly přibližně 200 milionů korun a další finanční prostředky plánují poskytnout.

V listopadu 2013 schválila vláda Konceptci rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva, která předpokládá postupné ukončení provozu vrtulníků Mi-24/35 a Mi-17. Měly by být zachováno 16 vrtulníků Mi-171Š a k nim pořízeno nových, minimálně 12 kusů víceúčelových vrtulníků, které budou schopny nahradit staré stroje v širokém spektru úkolů. S těmito počty letecké techniky bude ČR schopna dostát všem závazkům jak na vlastním území, tak i v rámci zahraničních operací, včetně podpory speciálních a pozemních sil.

České vrtulníkové letectvo

Typ vrtulníku	Počet	Primární použití
Mi-17	2	přeprava osob a materiálu
Mi-171Š	16	přeprava osob a materiálu
Mi-24/35	17	bojová podpora pozemních sil, doprovod transportních vrtulníků a konvojů

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » ANDĚL, Petr. Rozšířením NATO ke globálnímu vládnutí: Americký pohled na vstup České republiky, Polska a Maďarska do aliance. Praha: Karolinum, 2012. 232 s.
- » HALADOVÁ, Olga. Česká republika úspěšně pomáhá řešit klíčový problém Aliance. 3.3. 2010. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceskarepublika-uspesne-pomaha-resit-klicovy-problem-aliance--15992/>
- » GROHMANN, Jan. Česká armáda modernizuje vrtulníky Mi-171š. 11.10. 2013. Dostupné z: <http://www.armadinoviny.cz/ceska-armada-modernizuje-vrtulniky-mi-171s.html>
- » HYNEK, Nik; EICHLER Jan a Lubomír MAJERNÍK. Konflikt a obnova v Afghánistánu: kontext, prostředí a zájmy. Praha: ÚMV, 2012. 192 s. ISBN 978-80-87558-06-5
- » PEJŠEK, Jan. Vláda schválila Konceptci dopravního a vrtulníkového letectva. 27.11. 2013. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-schvalila-konceptci-dopravniho-a-vrtulnikoveho-letectva--92139/>
- » PEJŠEK, Jan. Podpis deklarace k Mnohonárodnímu středisku leteckého výcviku. 21.2. 2013. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/podpis-deklarace-k-mnohonarodnimu-stredisku-leteckeho-vycviku-matc-80042/>
- » ŠINDELÁŘ, Tomáš, JIREŠ, Jan. Nová strategická koncepce NATO: zájmy a priority České republiky. Praha: CEVRO Institut, 2010. 60 s. ISBN 978-80-87125-11-3
- » Allies sign declaration of intent for HIP helicopter initiative. NATO 23.10. 2009. Dostupné z: http://www.nato.int/cps/en/natolive/news_58509.htm
- » Bezpečnostní strategie České republiky 2011, Praha: Ministerstvo zahraničí České republiky, 2011. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/699914/Bezpecnostni_strategie_CR_2011.pdf
- » V Česku vznikne vrtulníkové výcvikové centrum pro spojení. 21.5. 2012. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/v-cesku-vzniknevrtulnikove-vycvikove-centrum-pro-spojence-pr8-/na_zpravy.aspx?c=A120521_092108_na_zpravy_m02

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:
Informační centrum o NATO
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
info@natoaktual.cz
tel.: 221-506-758